

## ***Procedury postępowania nauczycieli***

### ***w przypadku dysfunkcyjnych zachowań uczniów.***

Wśród różnorodnych przejawów patologicznych zachowań uczniów do najbardziej niepokojących i zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu uczniów możemy zaliczyć :

- 1. Picie alkoholu lub zażywanie innego środka odurzającego przez uczniów.**
- 2. Palenie papierosów.**
- 3. Przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc.**
- 4. Niszczenie mienia szkolnego.**
- 5. Kradzież.**
- 6. Wagary.**
- 7. Używanie aparatu telefonicznego i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły**
- 8. Identyfikowanie się z grupami subkulturowymi.**
- 9. Osoby obce w szkole, których zachowanie i wygląd wzbudza niepokój.**

Wobec tych zjawisk żadna z osób dorosłych nie powinna pozostać obojętna, zwłaszcza, że zachowania ryzykowane dzieci i młodzieży często ze sobą współwystępują. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną późniejszego wchodzenia w grupy przestępcze.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła jest miejscem, gdzie w różnym stopniu i w różnych postaciach ujawniają się niemal wszystkie problemy nurtujące młodzież. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznania niedostosowania społecznego i podejmowania działań profilaktycznych, wychowawczych i resocjalizacyjnych. Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, dyrektora, pedagoga oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w znacznym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważna jest umiejętna interwencja z zachowaniem wszelkich praw zarówno dziecka jak i rodziców.

## **Zasady organizacji działań profilaktyczno – wychowawczych są zgodne z przepisami prawa :**

1. Rozporządzenie MENiS z 31.01.2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem Dz. U. nr 26 poz.226.
2. Rozporządzenie MENiS z 07.05.2013 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej .
5. Ustawa o Systemie Oświaty Dz. U. z 1996 nr 67 poz. 329 z późn. zm.
6. Konwencja o Prawach Dziecka.
7. Konstytucja RP
  - Art. 48 i 53 – o wychowaniu dziecka decydują rodzice
  - Art. 47 – każdy ma prawo decydować o swoim życiu
  - Art. 42 ust. 3 – każdy jest niewinny – dopóki wina nie jest udowodniona
  - Art. 40 – kary cielesne są zabronione
  - Art. 72 ust. 1 – ochrona dziecka przed przemocą
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy Dz. U. z 2012 r. poz. 788, 1529, z 2013 r. poz. 1439.
9. Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z 26.10.1982 / tekst ujednolicony
10. Ustawa z dnia 4 stycznia 2013 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii Dz. U. z 2012 r. poz. 124.
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 149, poz. 887.
13. Statut Szkoły.

## ***Ad. 1. Picie alkoholu lub zażywanie innego środka odurzającego.***

### **A) NA TERENIE SZKOŁY**

- Osoba, która zauważyła, że uczeń może być pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego, powiadamia wychowawcę klasy.
- Wychowawca odizolowuje ucznia od reszty klasy, zabezpiecza alkohol lub inny środek, jeśli uczeń go posiada.
- Uczeń ze względów bezpieczeństwa zawsze zostaje pod opieką osoby dorosłej.
- Wychowawca powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego oraz wzywa do szkoły rodziców ( prawnych opiekunów ) w celu odebrania dziecka ze szkoły.
- Dyrektor w razie potrzeby wzywa pogotowie.
- Przeprowadzona zostaje rozmowa dyrektora, wychowawcy, pedagoga z uczniem i jego rodzicami. Ucznia zobowiązuje się do zaprzestania negatywnego zachowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad uczniem. Rodzice otrzymują informację o możliwości pomocy ze strony pedagoga szkolnego, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej lub innej placówki specjalistycznej.
- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie zgłaszają się po odebranie dziecka, dyrektor zawiadamia najbliższą jednostkę Policji.
- Wychowawca klasy, pedagog szkolny lub inny zaproszony specjalista prowadzą w klasie zajęcia profilaktyczne dotyczące uzależnień. Uczeń włączony zostaje do przygotowania części materiałów na zaplanowane zajęcia dotyczące uzależnień.
- Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się na terenie szkoły pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających i szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi efektów, wówczas dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie Policji lub Sądu Rodzinnego.
- Wychowawca wpisuje uczniowi punkty ujemne z zachowania.
- W przypadku gdy nauczyciel znajdzie na terenie szkoły substancję przypominającą narkotyk, powinien ją zabezpieczyć i powiadomić dyrektora szkoły, który informuje o tym Policję.
- Jeżeli nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, ma prawo w obecności innej osoby ( pedagoga, dyrektora, wychowawcy)

zażądać aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość kieszeni, plecaka. Nauczyciel nie może samodzielnie przeszukiwać ucznia.

- Gdy uczeń odmawia przekazania substancji, wówczas dyrektor wzywa Policję.
- Jeśli uczeń dobrowolnie odda substancję, dyrektor po zabezpieczeniu jej wzywa policję w celu oddania jej do ekspertyzy.
- Wychowawca klasy informuje rodziców ucznia i zobowiązuje ich do przyjazdu do szkoły. Rodzice nie mogą zabrać dziecka do domu przed przyjazdem Policji.

## B) POZA TERENEM SZKOŁY

- Osoba, która zauważyła, że uczeń jest pod wpływem środka odurzającego lub alkoholu, powiadamia o tym fakcie rodziców ( prawnych opiekunów).
- Jeżeli nie ma możliwości skontaktowania się z rodzicami wówczas osoba interweniująca wzywa pogotowie.
- Informuje ona o tym fakcie dyrektora szkoły, wychowawcę.
- Wychowawca wpisuje uczniowi odpowiednią ilość punktów ujemnych z zachowania.

### ***Ad.2. Palenie papierosów.***

- Osoba, która zauważy ucznia palącego papierosy lub podejrzewa, że pali papierosy powiadamia o tym wychowawcę klasy.
- Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem i informuje jego rodziców.
- Wychowawca wpisuje uczniowi punkty ujemne z zachowania.
- Wychowawca, pedagog szkolny lub zaproszony specjalista przeprowadzają w klasie zajęcia wychowawcze dotyczące szkodliwości palenia papierosów. Uczeń włączony zostaje do przygotowania części materiałów na zaplanowane zajęcia.

### ***Ad. 3. Przemoc fizyczna, psychiczna, cyberprzemoc.***

**Przemoc** – to każde zachowanie, które poniża, narusza prawa i powoduje psychiczne lub fizyczne cierpienie. W szkole można zaobserwować różne formy przemocy :

**Przemoc fizyczna** – bicie, kopanie, popychanie, niszczenie rzeczy, plucie, zamykanie w pomieszczeniach, wymuszanie pieniędzy lub innych rzeczy itp.

**Psychiczna** – przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie, plotkowanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie, także miny, wrogie gesty, izolowanie, manipulowanie związkami przyjaźni.

**Cyberprzemoc** - stosowanie przemocy poprzez: prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne. Osobę dopuszczającą się takich czynów określa się stalkerem.

- Każda osoba, która była świadkiem, bądź ofiarą przemocy powinna bezzwłocznie powiadomić o tym wychowawcę, pedagoga lub dyrektora szkoły.
- W przypadku przemocy fizycznej, nauczyciel będący świadkiem zdarzenia rozdziela stosujących przemoc uczniów, w razie potrzeby wzywa pielęgniarkę szkolną lub samodzielnie udziela pierwszej pomocy. W przypadku poważnych uszkodzeń ciała lub w sytuacjach szczególnie przykrych dla ofiary przemocy oraz powtarzającej się przemocy, wychowawca powiadamia dyrektora, pedagoga oraz rodziców uczniów.
- Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.
- Nauczyciel interweniujący nie będący wychowawcą przekazuje informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
- Pedagog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
- Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia, ewentualnych świadków.
- Nauczyciel interweniujący lub nauczyciel informatyki, o ile to możliwe, zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy. Dowodami, w zależności od charakteru przemocy online wobec dziecka, mogą być: wiadomości e-mailowe, wiadomości sms i mms, wpisy na stronach internetowych, komentarze do wpisów lub do zdjęć w serwisach społecznościowych, na blogach, w fotogaleriach itp., zdjęcia, grafiki, treści rozmów prowadzonych przy użyciu komunikatorów lub czatów. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres email, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil. Z materiałem tym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor i pedagog szkolny, rodzice, a także policja, jeśli doszło do złamania prawa.

- W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z Sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog podejmuje następujące działania:
  - przeprowadza rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanawia się nad jego przyczynami i szuka rozwiązania sytuacji konfliktowej;
  - omawia z uczniem skutki jego postępowania i informuje o konsekwencjach, które zostaną wobec niego zastosowane;
  - zobowiązuje sprawcę do zaprzestania swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów;
  - ustala ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy.
- Jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy.
- Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.
- Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.
- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczną – pedagogiczną udzielaną przez pedagoga oraz poradę, jak ma się zachować w podobnych sytuacjach.
- Po zakończeniu interwencji wychowawca monitoruje sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
- Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i , w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.
- Opieką psychologiczno- pedagogiczną otacza się także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie

narazić świadka zgłaszającego problem. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą, jako metoda wyjaśniania sprawy.

- Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania dyrektor szkoły powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka.
- Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń podejmuje dalsze działania przemocowe i szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi efektów, wówczas dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym fakcie Policji lub Sądu Rodzinnego.
- Wychowawca odejmuje sprawcy punkty z zachowania.
- We współpracy z rodzicami można opracować projekt kontraktu dla dziecka,
- Wychowawca klasy oraz pedagog lub zaproszony specjalista przeprowadzają na lekcjach wychowawczych zajęcia dotyczące konstruktywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz zagrożeń i skutków stosowania przemocy fizycznej i psychicznej i cyberprzemocy. Sprawca przemocy włączony zostaje do przygotowania części materiałów na zaplanowane zajęcia.

#### ***Ad. 4. Niszczenie mienia szkolnego.***

- Nauczyciel będący świadkiem niszczenia mienia szkolnego ustala sprawcę.
- Nauczyciel informuje o tym fakcie dyrektora i wychowawcę klasy.
- Wychowawca powiadamia rodziców ucznia i zobowiązuje ich do naprawy szkody.
- Wychowawca wpisuje uczniowi ujemne punkty z zachowania.

#### ***Ad. 5. Kradzież.***

- Każda osoba, która była ofiarą kradzieży zgłasza ten fakt wychowawcy klasy.
- Wychowawca ustala okoliczności, świadków i sprawcę kradzieży.
- Wychowawca informuje o tym fakcie dyrektora oraz rodziców sprawcy kradzieży. Przeprowadzona zostaje rozmowa ze sprawcą w celu poznania motywów czynu, naprawienia szkody.
- Wychowawca odejmuje uczniowi punkty z zachowania .
- W przypadku powtarzających się kradzieży, dyrektor w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem zgłasza ten fakt na Policję lub do Sądu Rodzinnego.

## ***Ad.6. Wagary.***

- Sytuacje, które mogą wskazywać, że nieobecności ucznia spowodowane są wagarami :
  - brak usprawiedliwienia pojedynczych nieobecności w terminie,
  - opuszczanie pojedynczych godzin w ciągu dnia,
  - opuszczanie pierwszych lub ostatnich godzin bez zgłaszania tego nauczycielowi, po okazaniu zwolnienia od rodziców .
- Każdy nauczyciel jest zobowiązany do odnotowywania nieobecności uczniów na lekcjach.
- Wychowawca :
  - sprawdza na bieżąco obecność uczniów na zajęciach,
  - rozmawia z uczniem na temat przyczyny jego nieobecności w szkole,
  - konsultuje na bieżąco z rodzicami przyczyny nieobecności dziecka w szkole,
  - w przypadku stwierdzenia ucieczki z lekcji, natychmiast informuje rodziców odnotowując rozmowę w dzienniku lekcyjny,
  - wpisuje uczniowi punkty ujemne z zachowania,
  - powtarzające się wagary zgłasza do dyrektora szkoły.
- W przypadku zaniedbywania obowiązku regularnego posyłania dziecka do szkoły przez rodziców, wychowawca informuje o tym fakcie dyrektora szkoły oraz pedagoga.
- Dyrektor wysyła do rodziców list zawierający upomnienie, że obowiązek szkolny nie jest realizowany i wzywa do posłania dziecka do szkoły w wyznaczonym terminie. Jednocześnie pismo zawiera informację, że niespełnienie obowiązku szkolnego zagrożone jest skierowaniem sprawy do UGiM i Sądu Rodzinnego. Pismo wysłane jest jako przesyłka polecona.



- Jeżeli rodzice nie zastosują się do wezwania i dziecko w wyznaczonym terminie nie podejmie nauki, dyrektor szkoły ma obowiązek skierowania pisma do UGiM o niespełnieniu obowiązku szkolnego przez ucznia.
- Dyrektor szkoły w porozumieniu z wychowawcą i pedagogiem kierują sprawę do Sądu Rodzinnego.

### ***Ad. 7. Używanie aparatu telefonicznego i innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły.***

Uczniowie zobowiązani są do wyłączenia aparatu telefonicznego na terenie szkoły, mogą z niego korzystać jedynie po zakończonych zajęciach poza budynkiem szkolnym.

Uczniowie nie mogą przynosić do szkoły innych urządzeń elektronicznych.

Nie dotyczy to sytuacji, kiedy uczniowie korzystają na polecenie nauczyciela i w określonym przez niego czasie.

W pozostałych przypadkach :

- Interwenujący nauczyciel nakazuje uczniowi wyłączenie „aparatu” lub urządzenia i powiadamia o zdarzeniu wychowawcę ucznia.
- W przypadku powtórzenia zachowania, nauczyciel odbiera uczniowi „aparat” lub urządzenie i deponuje go w sekretariacie szkoły (szkoła nie ponosi odpowiedzialności za ewentualną awarię urządzenia).
- Interwenujący nauczyciel powiadamia wychowawcę ucznia.
- Wychowawca informuje rodziców, którzy proszeni są o odebranie „aparatu” z sekretariatu szkoły.
- Wychowawca wpisuje uczniowi punkty ujemne z zachowania.
- Osoby interwenujące sporządzają notatkę ze zdarzenia.

### ***Ad. 8 Identyfikowanie się z grupami subkulturowymi.***

- Nauczyciel, który zauważy, że uczeń na terenie szkoły lub poza nią identyfikuje się z grupami, które zagrażają bezpieczeństwu jego lub innych, zgłasza ten fakt wychowawcy klasy.
- Wychowawca klasy informuje pedagoga, dyrektora i rodziców ucznia.
- Przeprowadzona zostaje rozmowa z uczniem i rodzicami dotycząca zachowania ucznia oraz zagrożeń wynikających z identyfikowaniem się z grupami subkulturowymi. Ucznia

zobowiązuje się do zaniechania negatywnego zachowania, a rodziców do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.

- Rodziców informuje się o możliwości skorzystania z konsultacji w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
- Nauczyciele interweniujący sporządzają notatkę ze zdarzenia.
- Wychowawca oraz pedagog lub inny zaproszony specjalista przeprowadzają na lekcjach wychowawczych zajęcia dotyczące ideologii i zagrożeń wynikających z identyfikowania się z grupami subkulturowymi.
- Jeżeli powtarzają się sytuacje zagrażające uczniowi lub innym osobom związane z przynależnością do grup subkulturowych i gdy szkoła wykorzysta wszystkie możliwe środki oddziaływań wychowawczych, wówczas dyrektor szkoły zgłasza ten fakt na Policję.

#### ***Ad.9. Osoby obce w szkole, których zachowanie i wygląd wzbudza niepokój.***

- Każdy nauczyciel, gdy zauważy na terenie szkoły osobę, której zachowanie lub wygląd wzbudza niepokój powinien zapytać ją o cel wizyty w szkole.
- Nauczyciel, jeżeli uzna za stosowne prosi tę osobę o opuszczenie terenu szkoły.
- Jeżeli osoba nie zastosuje się do polecenia, wówczas nauczyciel informuje o tym fakcie dyrektora szkoły.
- Dyrektor przeprowadza rozmowę z tą osobą, a jeżeli nie odnosi ona skutku, informuje o tym fakcie Policję.